

VARFÖR HUNDASSISTERAD PEDAGOGIK KAN VARA ETT VERKTYG FÖR ELEVER MED SPRÅKSTÖRNING

ZOE HOLM, STRÖMSHOLM

Skolhunds/Resurspedagog student 2025

SVENSKA TERAPIHUNDSKOLAN

CHARLOTTE HÖRNQUIST OCH CARINA BACKSELL

SAMMANFATTNING

En semi kvalitativ studie som gjordes med huvudfrågan - varför skolhundar kan vara ett verktyg för barn med språkstörning. I studien jämfördes resultaten från enkätundersökningarna med relevant litteratur med målet att få svar på huvudfrågan. Under projektarbetets gång undersöktes litteratur om språkstörning med fokus på vad det innebar att ha språkstörning och hur olika det kunde se ut. Samt vad som ansågs vara de viktigaste områdena att arbeta med och vad den gemensamma problematiken för barn med språkstörning var.

Resultaten visade på flera slutsatser som hade potential till att främja till en god skolgång för barn med Språkstörning/Developmental, Language, Disorder (DLD). Resultaten visade att forskning om skolhundars inverkan på barns lärande, behovet hos barn med DLD samt lärarnas syn på vad som behövdes och var viktigt för dessa barn i skolan, sammanlänkade på flera punkter. Skolhunden kunde bidra till en lugnare klassrumsmiljö vilket var viktigt för barn med DLD, då de hade en större risk att överbelasta det proceduella minnet. Resultaten visade även potential till minskad stress för barnet samt att hunden kunde verka för att stärka barnets verbala initiativförmåga, genom att erbjuda en trygg miljö i att uttrycka sig fritt utan att bli dömd.

ABSTRACT

A semi-qualitative study that was done with the main question - why school dogs can be a tool for helping children with language disorder. The study compared results from surveys with relevant literature I have studied with the goal to get answers to the question, if and why school dogs can work as a tool to help children with language disorder. Under the project process literature about language disorder was investigated with the focus on, what it is like to have language disorder and how it can look different. Also what the most important areas are to work with and what the common obstacles they have when it comes to helping children with this problem in daily education.

The result showed several conclusions that had potential to promote a good school attendance for children with Developmental language disorder (DLD). The results found that research on school dogs effects on childrens learning, the need for children with DLD and teachers views

on what was important for these children in school, linked together in several areas. School-dogs could help with a calmer classroom environment which was important for children with DLD as they had a greater risk of overloading the procedural memory. The result also showed potential to lowering stress levels for the child and that the dog could work to strengthen the child's verbal capacity through offering a safe environment to express oneself without being judged.

Innehåll

1. INLEDNING	1
1.1 Bakgrund	1
1.1.1 Översikt om språkstörning/DLD	1
1.1.2 Konsekvenser för lärande och social utveckling	3
1.1.3 Kopplingen mellan stress, minnessystem och språkstörning	4
1.1.4 Betydelsen av trygga lärmiljöer	5
1.1.5 Skolhundens effekter på stress och sociala relationer	5
1.1.6 Specifika effekter för barn med språkstörning	7
1.2 Syftet i undersökningen	8
1.3 Vilka frågeställningar har använts?	8
1.4 Avgränsning i studien	8
2. ENKÄTUNDERSÖKNING OCH LITTERATURJENOMGÅNG	9
2.1 Tillvägagångssätt	9
3. RESULTAT	10
3.1 Vad sa lärarna om att implementera hund i skolmiljö?	13

3.2 Hur kunde hunden främja till trygghet i klassrumsmiljön?	15
4. DISKUSSION	15
4.1 Metoddiskussion	16
4.2 Slutord	17
5. ORDFÖRKLARING	17
6. REFERENSLISTA	18
7. BILAGA/BILAGOR	19
7.1 Frågor från frågeformuläret:	19

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

1.1.1 Översikt om språkstörning/DLD

Språkstörning innebär att barnets pragmatiska förmåga (hur vi anpassar språket m.m) är nedsatt, detta medför svårigheter i kommunikationen för barnet (Hallin, 2019).

Funktionsvariationen språkstörning är fortfarande okänd men att för den sakens skull är den inte är ovanlig (Måbrink & Severin, 2017).

I förskoleålder utvecklar barnet en språklig medvetenhet men för barn med språkstörning kan detta ta längre tid och vara en mycket svårare process. Man föds med språkstörning och därför är det viktigt med tidiga insatser för att stötta och hjälpa barnet (Hallin, 2019). Där viktigt med inkludering för att kommunikation med olika samtalspartners ska förekomma då detta främjar språkets utveckling och förmågan att ta till sig ny kunskap (Måbrink & Severin, 2017). De exekutiva förmågorna är också viktiga i kommunikationen, där eleven är i behov av särskilt stöd (Hallin, 2019; Måbrink & Severin, 2017).

”att ha ett språk främjar till identitet och tillhörighet”

-Måbrink & Severin, 2017.

Det är inte alltid tydligt utåt att ett barn har språkstörning då det inte alltid är så att talet behöver vara nedsatt. Språkstörning är en medfödd svårighet som innefattar svårigheter med det omedvetna/implicita minnet. En teori som är välarbetad är den om att språkstörning kopplas till brister i det proceduella minnet (Hallin, 2019; Hallin, 2024).

Ullman & Pierpont skrev bland annat om detta och beskriver hur det proceduella minnet som innefattar hur vi lär oss nya ”sekvenser” och vanor som att knyta skor eller cykla (nya lärdomar som innehåller sekvenser) är nedsatt. Dessa proceduella minnen är nära kopplade med individens implicita minnen. Dessa minnen är inte medvetet tillgängliga.

Kopplingen mellan det proceduella minnet och språk är den av språkliga kartor. Med språkliga kartor menas hur hjärnan skapar minneskartor av språklig karaktär. Många barn och nästan alla med språkstörning har avvikelser i det proceduella minnet (Ullman & Pierpont, 2005).

Anna Eva Hallin som är språkforskare och bedriver bloggen sprakforskning.se har skrivit en artikel på LegiLexi.se där hon beskriver vad språkstörning är. Språkstörning som också kan skrivas som DLD (Developmental Language Disorder). DLD är ungefär lika vanligt hos pojkar som hos flickor och ungefär 2 elever per klass i skolan har det. När barnet diagnostiseras med DLD utesluter man att barnet inte har några andra tydliga orsaker till DLD som autism, hjärnskada eller intellektuell funktionsnedsättning (Hallin, u.å).

Vissa elever har inga problem med uttal och andra elever har inga problem med avkodning, vilket kan bidra till att det är svårt både för föräldrar och lärare att upptäcka DLD. Dessa elever har inte samma förmåga att uttrycka sig och/eller göra sig förstådda i sociala sammanhang vilket skapar en utmaning för dem att skapa en identitet, ta till sig kunskap och bygga vänskaper (Hallin, u.å).

Skolans höga språkliga förväntningar kan kapa en höjd riskmiljö för barn med DLD. Det kan se väldigt olika ut för barn med DLD och därav vara mycket svårt att upptäcka det. Det man som lärare kan vara uppmärksam på är att hålla koll på vilka elever som ofta hamnar i språklig sårbarhet och om det påverkar elevens inläring och vardag negativt. Detta kan vara ett tecken på att eleven behöver utredas för DLD. Hallin punkterar några språkliga sårbarheter som kan visa sig:

- Att berätta, förklara i olika kontexter och sammanhängande.
- Svårigheter att hitta och använda ord på rätt sätt, svag ordförståelse.
- Att ha nedsatt läsförståelse, även om godkänd avkodning.
- Att skriv- och läsutvecklingen är långsam.
- Har svårigheter med längre genomgångar och instruktioner.
- Har problem med lek och sociala samspel med jämnåriga.
- Har svårt att anpassa sig och göra sig förstådd i konversationer.
- Har uttalssvårigheter.

Det krävs en djupare logopedutredning för att fastställa om ett barn har DLD. Det är en komplex utredning där man tittar på många olika områden som rör barnets språkutveckling. Hallin poängterar flera gånger att det inte alltid är synligt vilka barn som har DLD. Några av de mer svåruppfattade signalerna kan visa sig genom att barnet har svårt att fråga om material som gör det lättare att förstå, upplevs som långsam eller blyg, tystnar. Andra signaler kan vara, svårigheter med att koncentrera sig (är skoltrött), utesluts från gruppaktiviteter eller drar sig undan samt upplever att hen är ”glömsk” och ”glömmer” ofta (Hallin, u.å.).

Alla barn som har DLD får en negativ påverkan på läsförmågan då mycket forskning visar att barn med DLD har svårigheter med fonologisk medvetenhet och fonologisk bearbetningsförmåga vilket påverkar hur elevens kunskapsinhämtning och sociala samband utvecklas. Elever med DLD tar också ofta längre tid på sig att lära sig avkoda. Dessa elever behöver också explicit undervisning i fonologisk träning och bokstavskunskaper så som andra barn utan DLD (Hallin, u.å.).

1.1.2 Konsekvenser för lärande och social utveckling

Barn med DLD har nedsatt pragmatiska förmåga (hur vi anpassar språket m.m). Detta i sin tur medför svårigheter i kommunikationen för barnet och barnets sociala utveckling (Hallin, 2019). Ett barn med DLD har svårigheter att göra sig förstådd vilket gör det generellt svårare att interagera socialt och svårare att skapa och hålla kvar vänner (Måbrink & Severin, 2017).

”Att ha ett språk främjar till identitet och tillhörighet”- det är svårare för barn med DLD att skapa en identitet och detta gör det i sin tur svårare att utvecklas socialt. Det kan ta längre tid för dem att förstå vad abstrakta samtal handlar om. Det i sin tur gör att de ofta lämnas utanför gruppdiskussioner, bara håller med för att passa in eller förblir tysta för att de inte får fram ord eller meningar (Hallin, u.å.).

Eftersom många barn med DLD har svårigheter med det proceduella minnet kan det också påverka vissa sociala aktiviteter och lärande. Sådana aktiviteter kan vara att lära sig spela fotboll, badminton, lära sig cykla med mera samt andra aktiviteter i skolan som innehåller sekvens-inläring. Sammanfattningsvis kan man se att DLD medför flera olika problematiker med sociala interaktioner och relationsbyggande och att detta kan ha en påverkan på barnets sociala utveckling (Hallin, 2019; Måbrink & Severin, 2017; Hallin, u.å.).

1.1.3 Kopplingen mellan stress, minnessystem och språkstörning

Vad finns det för koppling mellan stress, minnet och språkstörning? Nedan följer några forskningsstudier som talar om detta. Lupien med flera gjorde en forskningsstudie tillsammans med sina kollegor på Douglas Hospital research center i Canada. I studien undersökte de stresshormoner kopplat till människans minnesfunktion genom livet. De undersökte bland annat hur störande ljud i barnets omgivning påverkade barnet. De kom fram till att de barn som levde bland mycket störande ljud kunde få en påverkan i att diskriminera mellan relevant och icke relevant information (Lupien et al, 2004). Detta är ett viktigt fynd då selektiv uppmärksamhet är viktigt i barns minnesprocesser så som att lagra eller plocka fram minnen. Många barn med DLD har svårigheter med selektiv uppmärksamhet (Hallin, u.å).

En annan studie som presenterades i samma forskning visade data på att tidig exponering av en stressig miljö kan forma hur barn bearbetar information. Slutsatsen i studien visade att den kognitiva processen hos barn är väldigt känslig mot akut och långvarig stress (kortisol) (Lupien et al, 2004).

Barn med DLD har redan svårigheter med det proceduella minnet. Om det finns en ökad press på att prestera som går över barnets funktionella gräns kan det skapa stress. Det sin tur kan få negativa konsekvenser på minnesinläringen. Jag använder orden retrieval practice i stället för framlockning ur minnet i följande meningar. Retrieval practice (framlockning av information) har visat sig vara ett effektivt sätt att producera lärande för elever i skolan även hos förskolebarn. Dock så blir denna minnesteknik inte effektiv om återhämtningsförsöket av minnet är extremt lågt (Yana et al, 2018). Då stärks inte minnet, speciellt i avsaknad av feedback. Retrieval practice jobbar inte med minnen som lagras i korttidsminnet för att sedan plockas fram utan eleven behöver "glömma" bort för att sedan kunna plocka fram minnet ur långtidsminnet. Ifall den initiala framlockningen av minnet är låg kan feedback användas för att förbättra den övervägande nyttan av retrieval practice (Yana et al, 2018).

Sammanfattande kan man konstatera att det kan bli svårare att jobba med framlockning av kunskap för elever med språkstörning. Denna metod är effektiv för minnesinläring och det kan behövas extra feedback för barn med DLD när man jobbar med retrieval practice. Som att till exempel ge positiv feedback direkt när man ser att barnet är på rätt spår i lärandet, då får barnet bekräftat att hen är på rätt väg och kan känna en trygghet i det. Det kan behövas

återkommande positiv feedback under arbetets gång om det handlar om långa arbetet för att fortsätta bekräfta att barnet är på rätt bana och inger trygghet.

1.1.4 Betydelsen av trygga lärmiljöer

I en fördjupad PISA-undersökning från 2022 gjord av Skolverket kunde de komma fram till att elevers resultat påverkades negativt om eleverna upplevde ordningsstörning i klassrummet. Det visades stora skillnader i studieresultat mellan de elevgrupper som upplevde trygga klassrumsmiljöer och otrygga klassrumsmiljöer. Om eleverna upplevde ett stökigt klassrumsklimat så kunde det påverka deras förväntade skolresultat. Man kan se enligt studien att de elever som inte hade en trygg skolmiljö i större grad riskerar att få sämre studieresultat i framtiden. Trygghet och studiero är en förutsättning för att elever i skolan ska lyckas (Skolverket, 2022).

Elever med DLD får lättare en överbelastning i det proceduella minnet som är kopplat till många inlärningsmoment. Eftersom deras proceduella minnesförmåga redan är nedsatt är det extra viktigt för dessa barn att få uppleva en trygg och säker klassrumsmiljö för att inläring ska ske. Barn med DLD kan reagera extra starkt på om lärmiljön är otrygg och detta kan påverka deras lärande mycket negativt då viktigt stöd till dessa barn riskerar att utebli (Hallin, 2019; Måbrink & Severin, 2017).

En trygg lärmiljö för barn med DLD skulle kunna se ut så att det inte är överdrivet störande ljud eller rörelser i klassrummet som inte hör till undervisningen. Hen får anpassade uppgifter utefter hens förmåga som gör det möjligt för barnet att följa med i undervisningen.

1.1.5 Skolhundens effekter på stress och sociala relationer

Hur påverkar skolhundar stress och sociala relationer? Här följer några exempel på studier som kommer in på dessa områden. I en studie av Olofsson & Solhög år 2025 så undersökte de bland annat hur skolhunden ”med nos för stöd” kan användas som specialpedagogisk insats. Studien undersökte bland annat vilken stödjande funktion hunden kan ha i skolan. Resultaten i undersökningen visade på ett förbättrat emotionellt välbefinnande hos eleverna, en tryggare klassrumsmiljö och att elever fick en förbättrad social och kommunikativ förmåga.

Vidare undersökte de artiklar från animal assisted interventions (AAI) och animal assisted education (AAE) och fann hur skolhunden hade positiv effekt på elevernas emotionella

välbefinnande. De hundunderstödda insatserna dämpade ångest och stress hos eleverna och bidrog till en mer trygg klassrumsmiljö (Björnell & Odobastic, 2018; Olofsson & Solhøj, 2025).

I en av de fyra studierna som Olofsson och Solhøj undersökte försvann dock effekten efter att studien avslutats. De fann också att AAE kan ha känslomässigt positiva effekter på välbefinnandet för elever som är i behov av särskilt stöd. De framkom även övertygande bevis om stressdämpande effekter hos vissa elever i och med insatsen med hund. Dock så visade några elever en ökad stress men som berodde på anslutning till tidigare negativa upplevelser (Olofsson & Solhøj, 2025).

I fyra av artiklarna fann de resultat som främjade till kommunikation och sociala egenskaper hos barn med funktionsnedsättningar. När de sedan tittade närmare på elever med lässvårigheter som tränades med hund och jämförde det med elever som tränats utan hund fann de en stor skillnad i läsförmåga och läsnoggrannhet mellan dessa grupper (Olofsson & Solhøj, 2025). Tre månader efter studien var skillnaderna dock inte lika stora. Vidare kunde de konstatera att läsförmågan förbättrades generellt hos barn som deltog i hund assisterade läs team. De fann även underlag till att de känslomässiga upplevelserna till läsning påverkades positivt och att närvaron av hundar kunde reducera elevernas nervositet vilket främjade till läsning under en längre period (Olofsson & Solhøj, 2025).

När de i studien riktade in sig på barn med NPF visade analysen att hund-understödda insatser förbättrade de kommunikativa förmågorna, även barnens självreglering förbättrades i klassrummen (för de elever med NPF som hade problem med självreglering) (Olofsson & Solhøj, 2025).

I en annan undersökning tittade man på skolhundens inverkan i skola ur ett elevhälsoperspektiv och poängterade hur oxytocin utsöndras i hjärna hos människor och djur i positiv utsöndring kan ha en potential att användas som behandling för vissa personer med sociala svårigheter (Björnell & Odobastic, 2018; Xiao, 2025). Aanknytningsteorin är också en teori som har stärkt argumentet om hundens positiva effekter i sociala inlärningssituationer. Hunden har en speciell förmåga att bygga broar mellan eleven och pedagogen (Björnell & Odobastic, 2018).

Karlberg år 2024 har undersökt hur skolhundar kan verka för att minska skolfrånvaro. Hon beskriver att hundar har funnits vid människans sida i tusentals år och varit människans vän och att detta band har stärkts över lång tid. Vidare skriver hon om hur hundens arbete med barn med nedsatt verbal förmåga har kunnat öka den verbala kommunikationen hos barnet. I studien observerade Karlberg videofilmer av lektionstillfällena med och utan hund, där kunde man se en generellt kraftig ökning i kommunikation hos de barn som hade möte med hundteamet (89%) jämfört med de barn som enbart träffade pedagog (58%).

I en artikel skriven om barn med skolfrånvaro beskriver man att barn i åk 4 fått hjälp med att hitta tillbaka till skolan med hjälp av skolhund. Skolnärvaron har i och med den hundunderstödda insatsen ökat ”betydligt”. Vissa av de elever som fick träffa hundteamet hade talängslan och selektiv mutism och/eller koncentrationssvårigheter (Sjödén, 2024).

1.1.6 Specifika effekter för barn med språkstörning

I en studie observerade man att elever med språkstörning som har svårt att uttrycka sig och svårt med att komma i gång med arbete kunde få stöttning av hunden, där hunden fungerade som en katalysator för eleven att komma i gång. Hunden kan med sin närvaro skapa en avdramatiserad och icke dömande kommunikationsmiljö som kunde minska talängslan hos barn med språkstörning. Kommunikationen med hunden kan vara mindre komplex och därför mer tillgänglig för barn med DLD (Sjödén, 2024).

Hunden kunde också ha en effekt av att öka barnets generella verbala förmåga vilket kan vara fördelaktigt när man arbetar med barn som har DLD. Vissa barn med DLD har en nedsatt verbal förmåga och svårigheter med att uttrycka sig i ord. Barn med språkstörning kan uppleva frustration av att inte förstå texter eller få fram ord. Där kan oxytocin frisättningen som sker i samband med hundkontakt eventuellt hjälpa barnet att hantera frustration över kommunikationssvårigheter (Björnell & Odobastic, 2018). Genom att barnet får arbeta tillsammans med hunden i en mer avdramatiserad miljö kan det främja utvecklingen av barnets pragmatiska förmåga. Barnet får kommunicera och känna att hen lyckas med både verbal och icke verbal kommunikation med hunden som inte har så stora språkliga krav. Hunden fungerar som en katalysator för barnet att komma igång med språket (Sjödén, 2024; Karlberg, 2024).

Hundteamet kan till exempel jobba med pedagogiska och målinriktade insatser för att hjälpa barnet komma framåt i sitt lärande. Detta skulle kunna involvera att hunden får ligga nära när eleven läser och att man involverar hunden så att den deltar i det praktiska skolarbetet genom att till exempel hunden går och hämtar material, slår en tärning med mera (Björnell & Odobastic, 2018; Sjödin, 2024).

1.2 Syftet i undersökningen

Jag vill påvisa hur hunden kan vara ett bra redskap för att nå barn med språkstörning genom att bygga en trygg miljö som främjar till lärande och öppenhet för barn att kunna uttrycka sig utifrån sin egen förmåga.

1.3 Vilka frågeställningar har använts?

Jag har utgått från dessa primära frågeställningar i min undersökning:

- **Hur kan hunden främja till trygghet i klassrumsmiljön?**
- **Vad säger lärare om att implementera hund i skolmiljön?**
- **Varför är just skolhunds team bra för att hjälpa bra med språkstörning i skolan?**

1.4 Avgränsning i studien

Jag skickade ut enkätundersökningar till alla skolor i Västerås kommun samt delade i några grupper på Facebook och på LinkedIn. Undersökningen begränsas till enkätundersökningar skickat till lärare för att ta tempen på deras erfarenhet, kunskap om språkstörning, stödinsatser och deras syn på skolhundar i pedagogiken. Jag har också valt ut några väl

genomförda studier samt litteratur kring ämnet skolhund och språkstörning som jag sammanfattat i bakgrunden och kommer dra paralleller till för att testa mina frågeställningar.

2. ENKÄTUNDERSÖKNING OCH LITTERATURJENOMGÅNG

Jag har använt mig av en kvalitativ metod (och metasyntes) i denna studie (Markkulla & Hellström Muhli, 2013). När man gör en studie väljer man oftast antingen kvalitativ metod eller kvantitativ metod men man kan också variera mellan dessa. Med kvalitativ metod kan man karakterisera egenskaperna av de man undersöker och fenomenen man undersöker. En kvalitativ metod kan innefatta både en öppen och detaljerad undersökning av fenomenen och/eller egenskaperna i de aspekter man vill utforska. Med kvantitativ metod menas att man väljer att analysera och bearbeta fenomenen och/eller egenskaperna statistiskt (Åsberg, 2001).

2.1 Tillvägagångssätt

Jag har använt mig av enkätundersökningar och undersökt lärares kvalitativa kunskaper kring språkstörning som primär utgångspunkt. Enkätundersökningen skickades till alla rektorer i Västerås stad och till några verksamma lärare på LinkedIn. Enkätundersökningen delades också i en lärar-grupp på Facebook.

I informationsutskicket framgick det att det var en enkätundersökning mot verksamma lärare som kom i kontakt med barn som hade språkstörning. Enkäten skickades till min handledare som gav mig feedback på enkäten innan jag gick vidare med att använda den. Vidare har jag gjort en systematisk kritisk genomgång och sammanställning av tidigare forskning (en metaanalys). Många öppna frågor användes i formuläret samt flervalsfrågor för att få kvalitativa svar. Jag valde Google forms för att skapa formuläret. Formuläret var utformat så att deltagarna förblev anonyma och det meddelades också i förväg till deltagarna vid förfrågning (Vetenskapsrådet, 2017).

Vidare användes Perplexity (Generativ AI, Stor språk modell) för att leta upp relevanta artiklar och studier med sökordet *språkstörning* och *skolhundens arbete*. Jag sökte även på artiklar på Google scholar och DIVA portal för att hitta litteratur. Jag gjorde också en litteratur sökning på bibliotek samt sökning på google där jag fann en språkforsknings blogg där en av skribenterna också hade skrivit en bok som jag lånade på biblioteket (om språkstörning).

Jag jämförde sedan enkätstudien mot relevant litteratur för att genom studiens syfte komma till mitt resultat. När jag kritiskt granskade litteratur så valde jag att läsa flera källor om ämnet för att se om informationen hade en generell sanning. Jag undersökte också vart ifrån källan kom, vem som hade publicerat den, för att se om samma författare och/eller institution hade publicerat fler artiklar/ böcker.

3. RESULTAT

Syftet med den här undersökningen var att titta på hur hundassisterad pedagogik kunde vara ett stöd för barn med språkstörning. Jag utgick från frågeställningarna: Varför är just skolhundens team bra för att hjälpa barn med språkstörning i skolan? Vad säger lärarna om att implementera hund i skolmiljö? Samt, Hur kan hunden främja till trygghet i klassrumsmiljön? Vi börjar med första frågan. Med den första frågan fastställdes också vilken problematik som barn med DLD hade. Här tittade jag först på vad forskning och litteratur sa om språkstörning. Sammanfattningsvis fann jag att barn med DLD hade ett stort behov av en lugn klassrumsmiljö (Hallin, 2019; Hallin, 2024). Detta för att mycket forskning tydde på att delar av deras minnesförmåga är nedsatt och risken för överbelastning blir större (Ullman & Pierpont, 2005).

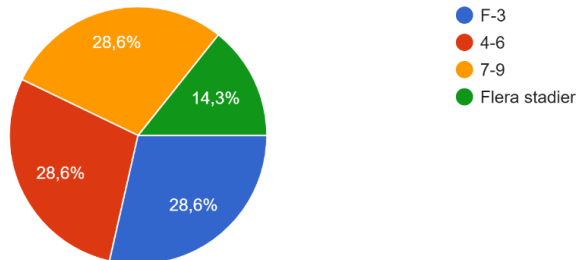
Vidare tittade jag på vad lärare såg att barn med DLD behöver i skolan. Sammanlagt 7 svar från pedagoger som kommer i kontakt med barn med DLD eller har erfarenhet av att ha arbetat med barn med DLD. 71,4% har jobbat i över 15 år som lärare. 71,4% har jobbat med fler 10 barn med DLD, 14,3% 4-6 barn, 14,3 1-3 barn (Bilaga 1).

Årskursfördelningen i vilken åldersgrupp lärarna arbetade med var bred. Detta bidrar till en generell bild av lärarnas syn på DLD i olika åldrar.

Bilaga 1

3. Vilken årskurs undervisar du främst i?

7 svar

Fråga 7 visar vad lärarna ansåg främja kommunikation för barn med DLD. Majoriteten av svaren syftade till att ge eleverna tid för att kommunicera samt inhämta information. Bildstöd var också något som lärarna ansåg främja kommunikation samt inkluderande aktiviteter.

Metoderna som lärarna använde som stöd varierade men hade ett gemensamt drag av att vara stöd med bilder. Effektiviteten av dessa stöd uppskattade lärarna vara 4 på en skala från 1-5 (Bilaga 1).

På fråga 6, så beskrev lärarna de största utmaningarna gällande delaktighet. Dessa svar är varierande där utmaningen med att bearbeta språket i en långsammare takt verkade vara en övergripande gemensam faktor.

Bilaga 1

6. Vilka är de största utmaningarna för elever med språkstörning gällande delaktighet? 7 svar

Att ta in text och tal utan bildstöd.

Kommunikation och tid.

Beror på hur språkstörningen ser ut

Att bli förstådd och accepterad av kamrater

Att de processar språket långsamt, både impressivt och expressivt.

Att inte ta till sig innehåll.

Språkets användningshastighet

Fråga 8 visar vad lärarna svarade på frågan - hur lärarna arbetar för att skapa en trygg lärmiljö. Dessa svar om arbetet med trygghet var varierande. Men svaren i majoritet syftar till relations skapande aktiviteter. Både litteraturen och svaren från lärarna menade på att elever med DLD är i behov av särskilt stöd, en inkluderande miljö och en miljö där eleven ges tid för att kunna kommunicera.

Bilaga 1

Samma stöd till alla i klassen .

Skapa relationer.

Relationellt

Mindre grupper när det går, lugn, förutsägbarhet tex via bildstöd, kamratskap och grupp gemensamma aktiviteter

Jag skapar goda vänliga relationer med eleverna, där eleverna även har medbestämmanderätt.

Öppet klimat, mycket diskussioner kring värdegrund, gruppstärkande övningar gemensamma saker med gruppen

Vidare tittade jag på vad forskning och studier sa om stress och minnet och skolhundens effekter på stress, sociala relationer samt inlärning.

De jag fann var att den kognitiva processen hos barn är väldigt känslig mot akut och långvarig stress (Lupien et al, 2004). Retreaval practise som har visat sig vara ett effektivt sätt att producera lärande för elever i skolan även hos förskolebarn kan också bli en stressfaktor för barn med DLD om barnet inte får rätt förutsättningar (Yana et al. 2018). Om det finns en ökad stress på att prestera som går över deras funktionella gräns kan det skapa stress. Resultaten från en undersökning med skolhundar i skolmiljö gjord av visade på förbättrat emotionellt välbefinnande hos eleverna. Även en bättre kommunikativ förmåga (Karlberg, 2024; Olofsson & Solhöj, 2025).

De hundunderstödda insatserna i Björkman & Odobastic studie från 2018 visade att de hundunderstödda insatserna dämpade ångest och stress hos barnen. De fann också att AAE kan ha känslomässigt positiva effekter på välbefinnandet för elever som är i behov av särskilt stöd.

Oxytocin utsöndras i hjärnan hos människor och djur vilket i positiv utsöndring kan ha en potential att användas som behandling för vissa personer med sociala svårigheter (Xiao, 2025; Björkman & Odobastic, 2018).

3.1 Vad sa lärarna om att implementera hund i skolmiljö?

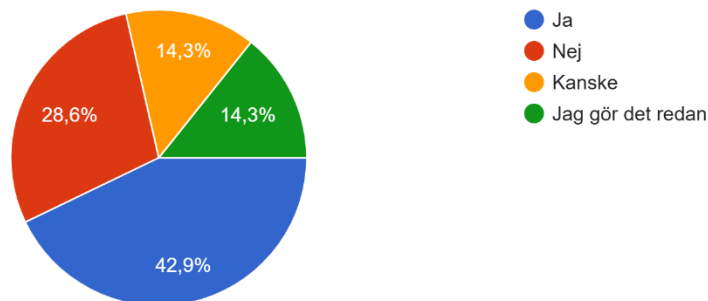
I frågeställning nummer två tittade jag enbart på vad lärarna i enkätundersökningen sa om att införa hund i skolan. Där kunde man som bakgrund se i *fråga 9* vad lärarna hade för erfarenhet av alternativ pedagogik. *Fråga 10* visar i procent vika som är intresserade av att införa hundassisterad pedagogik i skolan. *Fråga 13* visar vad lärarna i undersökningen tänker om kopplingen mellan skolhund och språkstörning. Här presenterades de med några länkar i anslutning till frågan som hade information om språkstörning samt skolhundar/skolhundsteam. Mellan *fråga 10, 13 och 14* kunde man se en tydligare koppling kring hur lärarna tänkte kring hund i skolan och möjligen varför de svarade som de gjorde i *bilaga 11*. Slutligen i *bilaga 15* förklarar lärarna möjligheter och utmaningar med

hundassisterad pedagogik i skolan som, ”eleverna blir gladare och får möjlighet att känna sig sedda” och ”Logistiken”, ”allergier och rädsla” som utmaning.

Bilaga 1

10. Skulle du vara intresserad av att använda hundassisterad pedagogik i din undervisning?

7 svar

Bilaga 1

13. Baserat på din erfarenhet, hur tror du att dessa resultat skulle kunna appliceras i din undervisning? Du behöver inte läsa igenom all text. 7 svar

Svårt att ha en hund i skolan .

Ja absolut.

Jag tror att hundar skulle kunna bidra

Absolut ..på alla stadier!

Det blir en positiv upplevelse att göra saker med hunden, vilket gör att eleven blir mer motiverad att samarbeta och ta in kunskaper. Elever öppnar upp till samtal och skrattar oftare och lättare när en hund är närvarande.

Ser inte kopplingen mellan hund och språkstörning.

en hund lugnar

Bilaga 1

14. Vilka möjligheter och utmaningar ser du med att implementera dessa metoder? 6 svar

Allergier

Möjligheterna: Eleverna blir gladare och får möjlighet till känna sig sedda. Utmaningar: Logistiken.

Vi har otroligt svårt att få ledningen att förstå nyttan med hundar i vårt område trots all ny forskning och rapporter om att det är en friskfaktor för många människor.

Eleven behöver tycka om hundar och inte vara allergisk. Att arbeta med hund i skolan ger pedagogerna en möjlighet till andra metoder och redskap än vad en ensam lärare kan ge.

Läraren kan få en kontaktväg via hunden till eleven. Hunden avdramatiserar situationen.

En hund kan inte hjälpa elevens språk däremot en vilja att komma till skolan.

-allergier och rädsla + bara fördelar

3.2 Hur kunde hunden främja till trygghet i klassrumsmiljön?

Resultatet visar att om eleverna upplever ett stökigt klassrumsklimat så kan de påverka deras förväntade skolresultat (Skolverket, 2022). Elever med DLD får lättare en överbelastning i det proceduella minnet som är kopplat till många inlärningsmoment. Eftersom deras proceduella minnesförmåga redan är nedsatt är det extra viktigt för dessa barn att få uppleva en trygg och säker klassrumsmiljö. I studier gjorda med hund i klassrummet upplevde eleverna en tryggare klassrumsmiljö genom att hunden bara befann sig i klassrummet. Dock så försvann de positiva effekterna efter att skolhunden försvann (Bkörkman & Cdobastic, 2018; Olofsson & Solhøj, u.å.).

4. DISKUSSION

I resultatet kunde jag tydligt se ett samband mellan resultat från enkätundersökning och analys av tidigare forskning/studier när det gäller behoven hos barn med språkstörning. Lärarna

beskriver att de behöver extra stöd i form av längre bearbetnings tid, längre tid att bearbeta information som kommer utifrån eller längre tid att formulera tankar och komma med svar.

Att hunden kan verka för en lugnare klassrumsmiljö fanns det flera underlag på och det verkar som att hundens närvaro i klassrummet kan bidra till en tryggare klassrumsmiljö. Detta är också mycket fördelaktigt för barn med DLD då en stressig klassrumsmiljö möjligen kan påverka dessa barn mer än andra barn när det gäller kunskapsinhämtning.

En annan effekt hunden hade som kan gynna barn med DLD är att minska på stressen. Barn med DLD kan uppleva mer stress än andra elever då det ofta tar längre tid för dem att lära sig nya saker. Genom att hundens fysiska närvaro kan utsöndra oxytocin hos barnet kan detta främja till att minska stress och kanske också sociala svårigheter. Men det är endast om det sker en positiv utsöndring (Xiao, 2025). Enligt forskaren Xiao så krävs mer forskning kring oxytocin behandling mot sociala svårigheter då detta är ett nytt område som de forskas i. Vissa individers hjärnor reagerar olika på oxytocin-utsöndring och en del kan bli aggressiva (Xiao, 2025).

När det gällde undersökningen av hur lärare ser på implementering av skolhundar så kunde jag se att det verkar finnas okunskap om hur skolhundar implementeras. Jag är inte säker på hur många som vet att det finns systematiska arbeten kring hur skolhundar implementeras som att de inte får vistas i alla lokaler och att man tar stor hänsyn för hundrädsla. Om mer kunskap finns kring detta bland lärare så skulle de få en bredare kunskapsbas att fatta beslut ifrån.

4.1 Metoddiskussion

Jag valde att använda mig av enkäter i min undersökning samt en analys av tidigare studier/forskning. Kanske hade jag kunnat få kontakt med fler lärare om jag skickat ut förfrågan till rektorer om att intervjua deras lärare istället för att be dem svara på en enkät.

Vad jag fått lära mig är att lärare får förfrågan att svara på många enkäter på ett år och det kan så klart bli tröttsamt att svara på enkät efter enkät. Över lag tycker jag att frågorna jag

använde fungerade bra och fångade upp viktiga aspekter i arbetet. Jag kunde möjligen också undersöka tidigare studier om hur lärare ser på implementering av skolhundar. Några av lärarna var själva hundförare vilket skapade en bias i deras svar men samtidigt så var kriterierna för att delta att pedagogen skulle komma i kontakt med barn med DLD i sitt arbete inte att läraren inte skulle ha erfarenhet av skolhundar. Över lag fungerade metoden bra men frågan är om jag möjligen kunde fått in fler svar.

4.2 Slutord

Det vore intressant att se specifika studier gjorda på just barn med språkstörning som får arbeta med ett skolhundsteam. Man kanske skulle kunna testa det över en bredd i olika kommuner. Det har varit intressant att fördjupa mig i detta ämne och det finns mycket att titta närmare på så som mer nyare forskning kring DLD och hur de relaterar till inläring, skolmiljön och praktiska arbetsmoment med skolhunden. Jag tycker att jag fått svar på mina frågeställningar.

Skolhundar kan verka för att hjälpa barn med språkstörning i skolan. Implementering av skolhundsteam har en väg att gå när det gäller att etablera praxis i skolmiljön. Det är något som tar tid och lärare måste få bli bekanta med skolhundsteam för att det ska ske tror jag. Skolhundar kan också främja till trygghet i klassrummen men effekten verkar avta när hunden inte längre jobbar på skolan (detta är undantaget barn som är hundrädda).

5. ORDFÖRKLARING

DLD = Developmental Language Disorder/Språkstörning

Retrieval practise = Träna på framlockning av information ur långtidsminnet

Skolhundsteam = Skolhund och hundförare

AAI = Animal assisted interventions

AAE = Animal assisted education

6. REFERENSLISTA

Björndell & Odobastic, 2018. Björndell Pernilla & Odobastic Maja. Hund i skolan ur ett elevhälsoperspektiv. Institutionen för didaktik och pedagogik, Göteborgs Universitet.

Hallin. U.å.Eva Anna, Hallin. Legilexi. Språkstörning. Kunskapsbank. [LegiLexi](#)

Hallin. 2024. Hjärj-jul, språkstörning. [Hjärn-jul: språkstörning, hjärnan och vetenskapsframsteg \(Del 1\) — språkforskning.se](#)

Kunskapsstyrningvardag. 2024. [Språkstörning hos barn och ungdomar | Kunskapsstyrning vård | SKR](#)

Lupien et al. 2004. SoniaJ.Lupien, Alexandra Fiocco, Nathalie Wan, Francois eMaheu, Catherine Lord, Tania Schramek, Mai Thanh Tu. Stress hormones and human memory function across the lifespan. [doi:10.1016/j.psyneuen.2004.08.003](https://doi.org/10.1016/j.psyneuen.2004.08.003)

Markkulla & Hellström Muhli. 2013. Markkulla Veronika, Hellström Muhli Ulla. Vård i Norden. V 33 issue 2. [Diskursen om den svenska skolsköterskans hälsostödjande arbete i kvalitativ forskning: En kvalitativ metasyntes.](#)

Måbrink & Severin. 2017. Måbrink Cecilia & Severin Zophia. Att undervisa elever med språkstörning i svenska. Perspektiv på inkludering. Högskolan Kristianstad.

Olofsson & Solhøj. 2025. Olofsson Lina, Solhøj Helene. Skolhund – med nos för stöd. Malmö Universitet. Skolutveckling och ledarskap

Sjödin. 2024. Sjödin Anna. Uppsala Kommun. Pedagog Uppsala.

<https://pedagog.uppsala.se/grundskola/reportage-fran-grundskolan/skolhundar/>

Skolverket. 2022. Elevers trygghet och studiero. PISA [Ladda ned publikation - Skolverket](#)

TJMBB. 2021. Kvalitativ forskning: definition, typer, metoder och exempel.

[Kvalitativ forskning: Definition, typer, metoder och exempel | TJMBB](#)

Ullman & Pierpont. 2005. Michael T. Ullman and Elizabeth I. Pierpont. SPECIFIC LANGUAGE IMPAIRMENT IS NOT SPECIFIC TO LANGUAGE:

THE PROCEDURAL DEFICIT HYPOTHESIS. [ullman_cortex_05.pdf | Använder Box](#)

Vetenskapsrådet. 2017. God forskningssed. [God forskningssed](#)

Xiao. 2025. Shanshan Xiao. Oxytocin – Nyckeln till sociala band. [Oxytocin – Nyckeln till sociala band? - Psykologiska institutionen](#)

Yana et al. 2018. [Yana Weinstein](#), [Christopher R Madan](#), [Megan A Sumeracki](#). Artikel, teaching the science of learning. [Teaching the science of learning - PubMed](#)

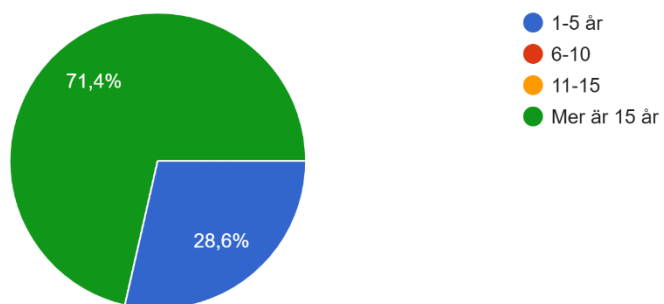
Åsberg. 2001. Åsberg Rodney. Institutionen för didaktik och pedagogik, Göteborgs Universitet. [Visar Det finns inga kvalitativa metoder– och inga kvantitativa heller för den delen: Det kvalitativa-kvantitativa argumentets missvisande retorik](#)

7. BILAGA/BILAGOR

7.1 Bilaga 1 (Frågor från frågeformuläret):

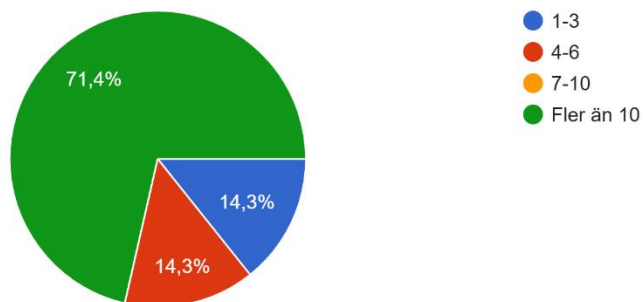
1. Hur många års erfarenhet har du av att arbeta som lärare?

7 svar

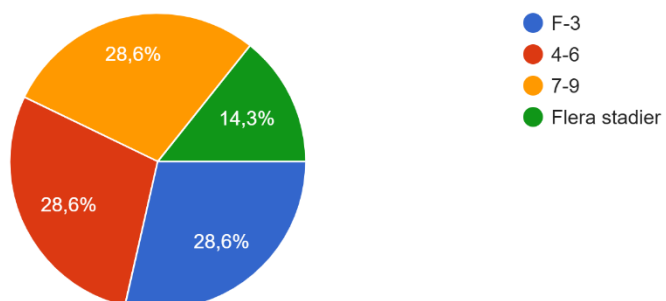
2. Hur många elever med språkstörning har du arbetat med?

7 svar

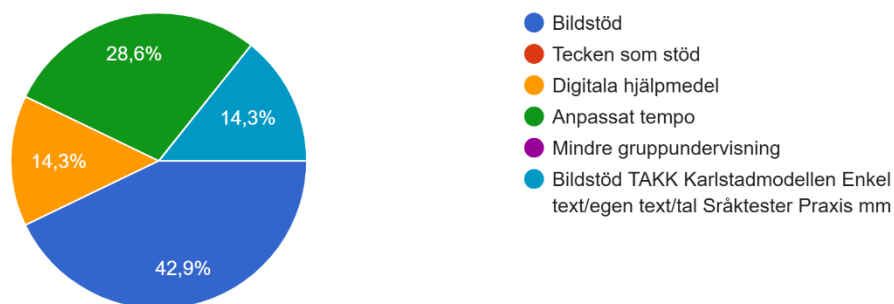
3. Vilken årskurs undervisar du främst i?

7 svar

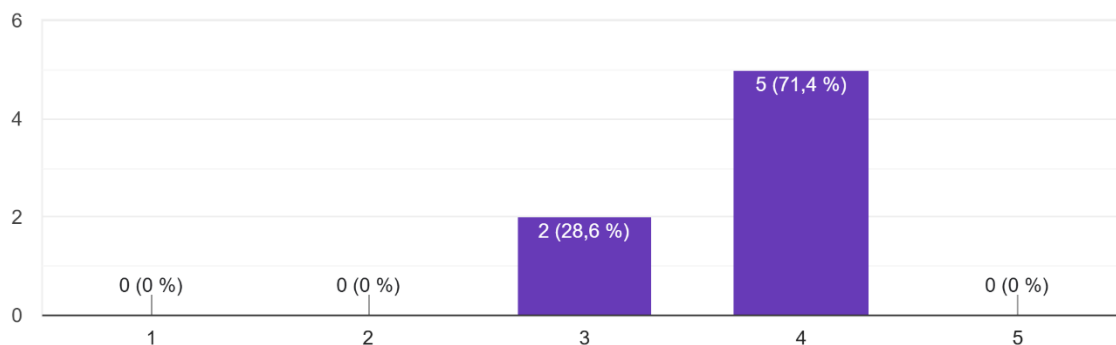
4. Vilka metoder använder du för att stödja elever med språkstörning?

7 svar

5. På en skala 1-5, hur effektiva upplever du att dessa metoder är?

7 svar

6. Vilka är de största utmaningarna för elever med språkstörning gällande delaktighet? 7 svar

Att ta in text och tal utan bildstöd.

Kommunikation och tid.

Beror på hur språkstörningen ser ut

Att bli förstådd och accepterad av kamrater

Att de processar språket långsamt, både impressivt och expressivt.

Att inte ta till sig innehåll.

Språkets användningshastighet

7. Vilka faktorer har du märkt främjar kommunikation hos dessa elever? 7 svar

Bildstöd och digitala hjälpmedel.

Kunna ge dom tid för att kunna kommunicera.

Lyssna och be dem tala med en mening i taget

Lek och spel, en plats att få vara bra på för att stärka självförtroendet- få göra saker man är bra på. gemensamma erfarenheter att prata om tex skogen, utflykter där alla har upplevt samma sak mm

Att tala långsamt och utan att ge onödig information och att de vågar göra fel.

Bildstöd

lugna enskilda samtal

8. Hur arbetar du för att skapa en trygg lärmiljö? 7 svar

Samma stöd till alla i klassen .

Skapa relationer.

Relationellt

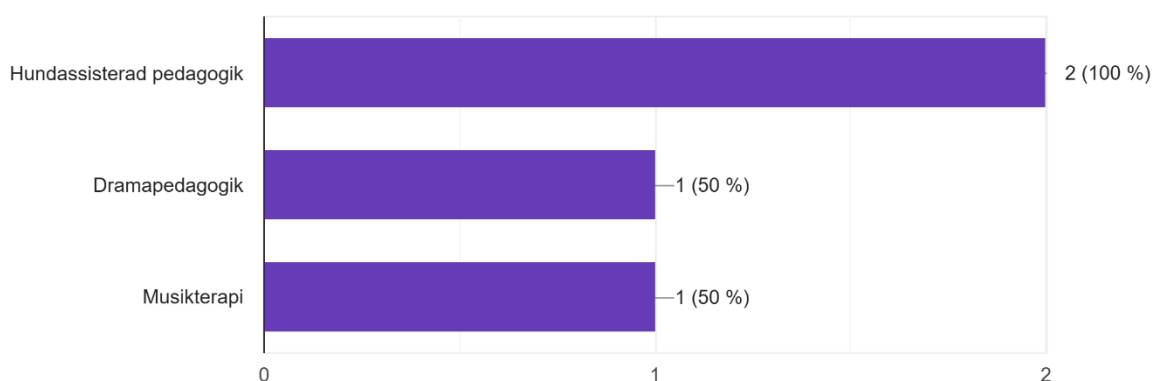
Mindre grupper när det går, lugn, förutsägbarhet tex via bildstöd, kamratskap och grupp gemensamma aktiviteter

Jag skapar goda vänliga relationer med eleverna, där eleverna även har medbestämmanderätt.

Öppet klimat, mycket diskussioner kring värdegrund, gruppstärkande övningar gemensamma saker med gruppen

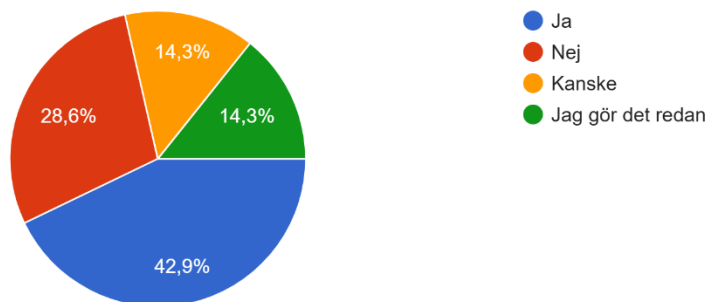
9. Har du erfarenhet av eller kännedom om följande metoder? (Markera alla som passar)

2 svar

10. Skulle du vara intresserad av att använda hundassisterad pedagogik i din undervisning?

7 svar

11. Vilka utvecklingsmöjligheter ser du inom området språkstörning och pedagogik? 6 svar

Att man får reda på exakt hur den enskilda individen påverkas av just sin språkstörning.
Mindre grupper och mer anpassat stöd.
mer acceptans och bättre stöd till elever behövs. Bildstöd till texter
Att alla lärare/pedagoger i skolan får utbildning i språkstörning.
Digitala lösningar, mer spec
arbeta med SKUA

12. Vad skulle du behöva för att kunna förbättra ditt arbete med dessa elever? 6 svar

Mer speciallärare och specialpedagoger . Mer tid till att förbereda lektioner.
Mer personal eller andra instanser som kan gå in och hjälpa till för att utveckla elevens kunskaper.
Mer planeringstid, mer tid med eleven enskilt och grupp, mer hundtid
-
Digitala resurser
ny läroplan

13. Baserat på din erfarenhet, hur tror du att dessa resultat skulle kunna appliceras i din undervisning? Du behöver inte läsa igenom all text. 7 svar

Svårt att ha en hund i skolan .

Ja absolut.

Jag tror att hundar skulle kunna bidra

Absolut ..på alla stadier!

Det blir en positiv upplevelse att göra saker med hunden, vilket gör att eleven blir mer motiverad att samarbeta och ta in kunskaper. Elever öppnar upp till samtal och skrattar oftare och lättare när en hund är närvarande.

Ser inte kopplingen mellan hund och språkstörning.

en hund lugnar

14. Vilka möjligheter och utmaningar ser du med att implementera dessa metoder? 6 svar

Allergier

Möjligheterna: Eleverna blir gladare och får möjlighet till känna sig sedda. Utmaningar: Logistiken.

Vi har otroligt svårt att få ledningen att förstå nyttan med hundar i vårt område trots all ny forskning och rapporter om att det är en friskfaktor för många människor.

Eleven behöver tycka om hundar och inte vara allergisk. Att arbeta med hund i skolan ger pedagogerna en möjlighet till andra metoder och redskap än vad en ensam lärare kan ge.

Läraren kan få en kontaktväg via hunden till eleven. Hunden avdramatiserar situationen.

En hund kan inte hjälpa elevens språk däremot en vilja att komma till skolan.

-allergier och rädsla + bara fördelar

15. Finns det något du vill tillägga om arbetet med elever med språkstörning? 4 svar

Svårt att det finns så många olika språkstörningar , att ingen elev är den andra lik . Man vet var man kan höra för dessa elever men tid och ork finns inte alltid .

Brett spektra och svårt att hinna möta alla!

-

en icke homogen grupp, alla behöver sitt